

CZU 821.135.1(478).09„1959/2020”=135.1

VLAD POHILĂ (1953-2020): CRONOLOGIA VIETII ȘI A CREAȚIEI

- 6 aprilie 1953** – Se naște Vlad Pohilă, în comuna Putinești din Florești (județul Soroca), fiind al șaptelea în familia cu nouă copii a țăranilor Ileana (n. Prisăcaru) și Ion Pohilă.
- 1959-1969** – Elev la Școala primară din comună.
- 1968** – Fiind elev, debutează cu articole în ziarul raional *Drapelul roșu* din Florești.
- 1971-1975** – Student al Facultății de Litere a Universității de Stat din Moldova. Publică articole în ziarele vremii; face emisiuni muzicale și literare la Radio Chișinău (1974-1975).
- 1975** – Licențiat al secției de ziaristică din cadrul Facultății de Litere a Universității de Stat din Moldova.
- 1976** – Urmează la Moscova Cursurile de muzeistică și studiul artelor.
- 1975-1981** – Activează în calitate de ghid și interpret (translator) la Biroul de turism pentru tineret „Sputnik”, specializat pentru marile muzee de arte din Moscova și Leningrad (Sankt-Petersburg). Pe lângă rusă și franceză, studiază mai multe limbi slave (bulgară, sârbă, croată, polonă, cehă) și baltice (lituaniană, letonă), precum și culturile acestor popoare.
- 1981-1984** – redactor la buletinul *Noutăți editoriale*, unde publică diverse materiale promoționale despre cărți și despre problemele instituțiilor care vând/distribuie cărți.
- 1984-1987** – Studii de doctorat în lingvistică la Institutul de Limbă și Literatură al AȘM, cu o specializare în istoria limbii prin prisma scrisului/ortografiei, finalizate nu cu o teză, ci cu o carte.
- 1986-1989** – Activează ca ziarist la diverse publicații periodice din Chișinău.
- 1987-1990** – secretar de redacție la revista *Limba și literatura moldovenească*, ulterior *Revistă de lingvistică și*

- știință literară* (actualmente revista *Philologia* a Institutului de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”).
- 1988 – Publică volumul de autor *Nume proprii din alte limbi în context moldovenesc* (debut editorial).
- 1988, 10 iulie – Publică în ziarul *Tinerimea Moldovei* un curajos articol: *Atâtea controversate ortografice sau Note marginale de la o ședință ținută recent la Academie*, despre necesitatea revenirii la alfabetul latin.
- 1988 – În toamna lui 1988, împreună cu matematicianul Viorel Ciubotaru și cu lingvistul Emil Mândăcanu, elaborează un articol-apel către Comisia pentru problemele limbii materne de pe lângă Sovietul Suprem (Parlamentul) din Chișinău, text cunoscut mai mult ca *Scrisoarea celor 66* (după numărul semnatarilor, printre care se regăsește și Vlad Pohilă). În memoria semnatarilor, în 2021 pe fațada Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova a fost instalată o placă memorială.
- 1989 – Participă la tipărirea primelor numere, în condiții clandestine (în Basarabia sub ocupație sovietică) – la Riga (Letonia) și la Vilnius (Lituania), a primei publicații în grafie latină, *Glasul* (1989-1995, ulterior – *Glasul Națiunii*).
- 1989 – Publică volumul de autor *Să citim, să scriem cu litere latine* (în colaborare cu Vitalia Pavlicenco), într-un tiraj de 1 milion de exemplare, atunci când românii din RSS Moldovenească, din Nordul Bucovinei (regiunea Cernăuți) și Sudul Basarabiei (regiunea Odesa) urmau să revină la alfabetul latin.
- 1989-1995 – Activează în calitate de redactor, secretar de redacție la revista *Glasul*, ulterior – *Glasul Națiunii*. Este autorul a numeroase materiale în această publicație care a făcut istorie la începutul anilor '90.
- 1989 – Ține cursuri de ortografie a limbii române pentru profesorii din diferite sate și orașe ale Republicii Moldova, precum și din Nordul Bucovinei (din 1944 – regiunea Cernăuți, incorporată Ucrainei).
- 1989 – Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova, în calitate de traducător, având o caldă recomandare din partea scriitorului Aureliu Busuioc.
- 1990 – Publică volumul de autor *Grafiă latină pentru toți* (Editura Știința, tiraj: 35340 de exemplare).
- 1990-2019 – Colaborează cu Radio Moldova, Radio Antena C, Radio Vocea Basarabiei, Radio România Actualități, Radio

România Cultural, Radio România Internațional, Europa Liberă, Radio France Internationale, BBC, TV Moldova, Euro TV-Chișinău, TVR-1 etc.

1995 – Redactor, apoi redactor-șef (1998-2001) al săptămânalului *Mesagerul*.

1995-1997 – Predă cursuri de limbă română la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”.

1997-2000 – Redactor-stilizator, redactor și coautor al *Calendarului bibliotecarului* editat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

1998 – Publică *Mic dicționar de nume proprii străine*, iar în colaborare cu Vladimir Guțu – *Dicționar al greșelilor de limbă* (Editura ARC).

2000 – Prezent în topul „Cei mai buni ziariști din Republica Moldova”.

2000-2019 – Redactor și coautor al *Calendarului Național* (sursă de referință enciclopedică, românească, anuală, din Republica Moldova) editat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

2001 – Redactor superior la Editura Litera.

2001-2002 – Redactor la revista *Viața Basarabiei*.

2002-2003 – Redactor-șef adjunct la revista *Limba Română* (Chișinău).

2002-2019 – Redactor-șef al Revistei de biblioteconomie, științe ale informării și de cultură *BiblioPolis*, editată de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din Chișinău.

2003 – Prezent în topul „Cei mai buni ziariști din Republica Moldova”.

2004-2005 – Predă cursuri de stilistică și cultivarea limbii la Universitatea Liberă Internațională din Moldova.

2006-2019 – Redactor și membru al colegiului de redacție al revistei *Tyragetia (Arheologie. Istorie Antică)* (Anuarul Muzeului Național de Istorie a Moldovei).

- 2007 – Laureat al săptămânalului *Literatura și Arta* – pentru știință. Redactor al Dicționarului Explicativ Ilustrat (Ed. Arc).
- 2008 – Publică volumul de autor *Și totuși, limba română*, care s-a bucurat de o foarte bună apreciere din partea publicului.
- 2009 – I se acordă Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova – categoria Cartea de eseu, pentru volumul de autor *Și totuși, limba română*.
- 2009 – Diploma „Ordinul Ziariștilor”, clasa I (aur), „Pentru competență în activitatea jurnalistică”, acordată de Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România. Membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România.
- 2010 – Îi este înmănat „Ordinul Republicii” (decorat pe 31.08.1990, înmănat pe 15.10.2010).
- 2010 – Lucrarea *Vlad Pohilă: Biobibliografie* (alcătuitor: Claudia Tricolici) este apreciată cu Premiul I la Concursul Național ABRM, Secțiunea „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științei informării”.
- 2012 – Împreună cu jurnalista Luminița Dumbrăveanu, fondează Studioul independent „Flacăra Film”.
- 2012 – Publică volumul de autor *Arta de a pasiona cititorii*.
- 2014 – Este decorat cu Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Ofițer, prin decret prezidențial semnat de Traian Băsescu, alături de alți colegi de generație.
- 2017 – Publică volumul de autor *Elogiu lecturii*.
- 2017, noiembrie – Bibliotecii publice din satul de baștină Putinești i se conferă numele „Vlad Pohilă”.
- 2018 – Publică volumul de autor *Disecarea cărților*.
- 2020, 14 (15) mai – Se stinge din viață și este înmormântat pe 19 mai 2020 la Cimitirul Central din Chișinău.
- 2020 – Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” editează un număr special al revistei *BiblioPolis* (2020, nr. 2), dedicat memoriei lui Vlad Pohilă, care timp de 18 ani a fost redactorul-șef al publicației.
- 2020, decembrie – În cadrul „Galei TVR Moldova”, lui Vlad Pohilă i se acordă post-mortem „Premiul pentru promovarea limbii române”.
- 2023, 7 aprilie – Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în parteneriat cu Academia de Științe a Moldovei, organizează, cu prilejul celor 70 de ani din ziua nașterii scriitorului și publicistului Vlad Pohilă, expoziția „Vlad Pohilă, mare cărturar

și spirit enciclopedic – 70 de ani de la naștere”. În cadrul evenimentului, i s-a conferit, post-mortem, Diploma de recunoștință din partea Academiei de Științe a Moldovei, în semn de grațitudine pentru verticalitate și activitate amplă în domeniul cultivării limbii române, pentru promovarea identității și valorilor românești.

2024 – Secția studii și cercetări din cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” elaborează bibliografia *Vlad Pohilă: Un om al scrisului* și un volum de proză scurtă semnată de Vlad Pohilă.

Tabel cronologic elaborat de dr. hab. Elena UNGUREANU, șefa Secției Studii și cercetări din cadrul BM „B.P. Hasdeu”.

CZU 821.135.1(478).09=135.1

VLAD POHILĂ LA PORȚILE (RE)CUNOAȘTERII

*Maria PILCHIN,
scriitoare, cercetătoare,
Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”*

Preliminarii la o progresie a (re)cunoașterii

În sens literar, îl cunoașteam pe Vlad Pohilă mai mult ca traducător și redactor, stilizator dibaci de proză scurtă și de romane. Deodată, descoperim aceste narațiuni, aceste inedite nuvele postume care fascinează prin stilul plastic, prin performanța selecției lexicale, prin forța narativă. Cele cinci proze scurte surprind prin concept și prin sprinteneala de limbaj. Există o poetică a prozei acolo, un simț acut al limbii și al imaginilor expresive create cu ajutorul acesteia. Forma și fondul se îngemănează într-o manieră măiestrită încât nu poți să nu regreti faptul că Vlad Pohilă nu și-a propus să scrie mai multe astfel de texte. E vorba de un scriitor profesionist, cu școală, cu gust estetic-literar, cu lecturi, cu vădite perspective asupra ideii de ceea ce ar trebui să fie un text literar, o povestire (anticiparea, basorelieful, memoria involuntară, flashbackul, colajul, distanțarea etc.).

Narațiunile sale se înscriu perfect în estetica generației sale optzeciste, nu lipsește intertextul literar și cultural, domină